

Side, at dens Stilling bliver ganske uholdbar. Det er ikke min Opfattelse, at dette vil blive Tilfældet, jeg har kun villet give Luft for disse Tanker. Jeg vil gøre opmærksom paa, at det kommer grumme lidt an paa, hvorledes denne Kommission er sammensat, hvorledes Formnen af dette Lovforslag er, det, som det for Alvor kommer an paa, er blot dette, om det er Hensigten og Villien at faa en Løsning af denne Sag. Jeg gaar ud fra, og man har Ret til at gaa ud fra, at dette er Tilfældet, eftersom Udtalelserne ere faldne fra Flertallets Ordfører, og eftersom Regeringen har fremsat Forslaget paa dette Tidspunkt. Jeg maa hævde, at Regeringen selvfølgelig maa have gjort sig sit Ansvar klart over for Spørgsmaalet om, hvorvidt Tidspunktet var inde til at søge en Løsning af Sagen. Jeg betragter altsaa ikke dette Forslag som et Middel til at dysse denne Sag i Søvn, til, om jeg saa maa sige, at naa et Par Aar frem i Fred og Ro uden Antastelser fra nogen Side, men jeg betragter det som et alvorligt Forsøg saavel fra Regeringens som fra Flertallets Side paa at naa en Løsning af Sagen.

Som et saadant Forsøg giver jeg Forslaget min ubetingede Tilslutning, men jeg vil dog med et Par Ord nævne, hvad der for mig betinger en gunstig Løsning af Forsvarsspørgsmaalet. Jeg tænker ikke her paa Lovparagraffer, for det bliver atter kun en Del og maaske kun en underordnet Del deraf; jeg tænker paa det, som betinger en virkelig Løsning af Forsvarsspørgsmaalet. Det indeholdes i de to Ord: Tillid og Ansvarsfølelse. Tilliden mellem Værnene og Befolkningen, en Tillid, som har været anfægtet, som aldrig helt er bristet, men som ganske vist i Kampens Dage desto værre har lidt Skaar. Det er en af de Ting, som kan blive genoprettet. Det andet er Ansvarsfølelsen. Det har ikke kunnet være andet, end at den har maattet lide Skade i de lange Kampe, og jeg kunde gerne føje til: ved Maaden, hvorpaa disse Kampe ofte ere førte. Kunde vi derfor ved dette Arbejde naa de to Hovedting, at faa bragt en gensidig Tillid til Veje mellem Værnene og Befolkningen i sin Helhed og faa Ansvarsfølelsen fuldt og klart vækket ikke alene i Repræsentationen, men i Befolkningen, der vælger Repræsentationen, tror jeg, vi havde naaet Betingelsen for en Gang for alle at faa Forsvarsspørgsmaalet stillet uden for Partistridighederne. Der er saa meget større Grund til at søge at faa denne Tillid genoprettet, fordi Folket er

saa urimelig lille, og Landet saa overordentlig vanskeligt stillet i geografisk Henseende. Netop de to Hensyn betinge i allerhøjeste Grad Nødvendigheden af den nøjeste Tillid og den stærkeste Samvirken mellem Værnene og Befolkningen.

Jeg skal endnu omtale et Punkt, som er nævnt i Lovforslaget, nemlig den almindelige Værnepligt. Ogsaa den skal tages under Overvejelse. Jeg kan i Lighed med det øverede Medlem for Assens (Berntsen) ikke nok som beklage, at baade han og jeg i sin Tid vare med til delvis at ophæve den almindelige Værnepligt, idet vi gave os til under Forliget at fiksere den Styrke, der skulde til Tjeneste aarlig. Dette var ubetinget en Fejl, men det var en Fejl, der efter min Mening — jeg tør gaa ud fra ogsaa efter deres Mening, der gik samme Vej — i Øjeblikket var en politisk Nødvendighed, for at man kunde faa en Afslutning paa de daværende Stridigheder. Men det er ganske sikkert, at det var en stor Fejl og en stor Uretfærdighed over for det System, hvorpaa hele vort Forsvars Udvikling er bygget. Jeg skal gøre opmærksom paa, hvad alle vide, at det er saa lidet demokratisk som vel tænkeligt at forlade den almindelige Værnepligts Grund. De ville da ogsaa se, at i moderne Stater, hvad enten det er det monarkiske eller republikanske Princip, der er Statsforfatningens Nerve, hvad enten man søger at føre sit Forsvar ved almindelig Folkevæbning eller ved en lang Uddannelse med staaende Hær osv., er det den almindelige Værnepligt, som er Grundprincippet i Forsvaret. Der er naturligvis nogle Afgivelser enkelte Steder, men jo færre disse ere, og jo mindre disse ere, desto bedre. Jo mere Lighed, der kommer i den Pligt, man har, til at værne Landet, desto større Fordele er det for Forsvaret, og desto stærkere knytter det Befolkningens uensartede Bestanddele sammen. Fra dette Standpunkt kan jeg kun beklage, at Forholdene den Gang tvang os til at gøre dette Tilbageskridt. Og hvorledes man end vil ordne det i Fremtiden, kan jeg ikke undlade alt nu at udtrykke Haabet om, at vi maa vende tilbage til den — om jeg maa bruge et Ord, som falder Venstre nærmest i Munden — den eneste abstrukt demokratiske Fremgangsmaade. Jeg ved jo godt, at der vil blive fremsat, at denne Fiksering af Tjenestestyrken eller den Styrke, der uddannes, skete alene af Hensyn til Bekostningen, for at bringe den ned. Jeg skal slet ikke indlade mig paa noget af disse